

ДАНИ ПРО АВТОРА

Безгуба Маргарита Олександрівна, аспірант кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету
вул. Петрицького, 21, кв. 4, 03115, м. Київ, Україна
e-mail: m.bezguba@gmail.com

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Безгуба Маргарита Александровна, аспирант кафедры финансов Киевского национального торгово-экономического университета
ул. Петрицкого, 21, кв. 4, 03115, г. Киев, Украина
e-mail: m.bezguba@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHOR

Bezhuba Marharyta, graduate student of finance department of Kyiv national university of trade and economics
21, Petrytskoho Str., app. 4, 03115, Kyiv, Ukraine
e-mail: m.bezguba@gmail.com

УДК 336.774

**УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ
ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА ОСНОВІ SWOT-АНАЛІЗУ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ
КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ**

**Дмитришин М.В.,
Панчак Н.В.**

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання реалізації та удосконалення політики управління кредитним портфелем банку.

Метою дослідження є обґрунтування напрямків удосконалення політики управління кредитним портфелем банку.

Методами дослідження застосованими у роботі є порівняння, групування, SWOT-аналіз, системний підхід.

Результати роботи. У роботі досліджено кредитний портфель ПАТ КБ «Приватбанк» інструментами SWOT-аналізу; побудовано систему підтримки прийняття рішень з управління проблемною заборгованістю комерційного банку; запропоновано напрямки удосконалення політики управління кредитним портфелем ПАТ КБ «Приватбанк».

Галуззю застосування результатів дослідження є кредитна діяльність комерційного банку.

Висновки. Проведений SWOT-аналіз кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк» дозволив виявити сильні та слабкі сторони, потенційні загрози та можливості останнього, та на його основі обґрунтувати шляхи удосконалення політики управління кредитним портфелем в цілому. У процесі проведеного аналізу виявлено наявність у кредитному портфелі банку зростаючої частки проблемних кредитів, що зумовило необхідність детальнішого дослідження цієї проблеми та розробки системи підтримки прийняття рішень з управління проблемною заборгованістю банку. Впровадження запропонованих напрямків удосконалення політики управління кредитним портфелем комерційного банку дозволить забезпечити ефективність його кредитної діяльності за умов змінного внутрішнього та зовнішнього середовища.

Ключові слова. Комерційний банк, кредитний портфель комерційного банку, політика управління кредитним портфелем комерційного банку.

**УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОЛИТИКИ УПРАВЛЕНИЯ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ ПАО КБ
«ПРИВАТБАНК» НА ОСНОВАНИИ SWOT-АНАЛИЗА КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ
КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА**

**Дмитришин М.В.,
Панчак Н.В.**

Предметом исследования являются теоретические и практические вопросы реализации и усовершенствования политики управления кредитным портфелем банка.

Целью исследования является обоснование направлений усовершенствования политики управления кредитным портфелем банка.

Методами исследования использованными в работе является сравнение, группировка, SWOT-анализ, системный подход.

Результаты работы. В работе исследован кредитный портфель ПАО КБ «Приватбанк» инструментами SWOT-анализа; построена система поддержки принятия решений по управлению

проблемної задолженностью коммерческого банка; предложены направления усовершенствования политики управления кредитным портфелем ПАО КБ «Приватбанк».

Областью применения результатов исследования является кредитная деятельность банка.

Выводы. Проведенный SWOT-анализ кредитного портфеля ПАО КБ «Приватбанк» создал возможность выявить сильные и слабые стороны, потенциальные угрозы и возможности последнего, и на его основе обосновать пути усовершенствования политики управления кредитным портфелем в целом. В процессе проведенного анализа установлено наличие в кредитном портфеле банка растущей частки проблемных кредитов, что обусловило необходимость более тщательного исследования этой проблемы и разработки системы поддержки принятия решений по управлению проблемной задолженностью банка. Внедрение предложенных направлений усовершенствования политики управления кредитным портфелем коммерческого банка позволит обеспечить эффективность его кредитной деятельности в условиях переменной внутренней и внешней среды.

Ключевые слова. Коммерческий банк, кредитный портфель коммерческого банка, политика управления кредитным портфелем коммерческого банка.

THE IMPROVEMENT OF CREDIT PORTFOLIO MANAGEMENT POLICY OF PJSC CB «PRIVATBANK» BASED ON THE COMMERCIAL BANK'S CREDIT PORTFOLIO SWOT-ANALYSIS

Dmytryshyn M.V,
Panchak N.V.

Research subject is represented by theoretical and practical issues of implementation and improvement of the bank's credit portfolio management policy.

Research aim is to substantiate the areas of commercial bank's credit portfolio management policy improvement.

Research methods applied in the paper are comparison, grouping, SWOT-analysis, a systematic approach.

Research results. In the paper the credit portfolio of PJSC CB «PrivatBank» is investigated by the SWOT-analysis tools; a decision support system to manage bad debts of commercial banks is developed, ways of improving the credit portfolio management policy of PJSC CB «PrivatBank» are suggested.

Branch of applying research results is a credit activity of commercial banks.

Conclusions. The performed SWOT-analysis of the credit portfolio of PJSC CB «PrivatBank» has revealed its strengths and weaknesses, potential threats and opportunities and based on them ways of improving the credit portfolio management policy of the bank are suggested in general. In the course of the analysis the presence of growing part of bad debts in the credit portfolio of the bank has been found, which necessitated a detailed study of the problem and developing a decision support system to manage bad debts of the bank. Implementing the proposed policy directions of improvement of the commercial bank's credit portfolio policy will ensure the efficiency of its credit activities under conditions of variable internal and external environment.

Keywords. Commercial bank, credit portfolio of commercial banks, credit portfolio management policy of the commercial bank.

Актуальність теми дослідження зумовлена кризовими тенденціями комерційних банків України на сучасному етапі розвитку вітчизняної банківської системи, зниженням прибутковості банків та, за таких умов, виникнення необхідності пошуку шляхів удосконалення політики управління кредитним портфелем банківських установ.

Ступінь дослідження даної проблеми. Питаннями удосконалення політики управління кредитним портфелем комерційного банку займалися такі вітчизняні дослідники, як Ю. Бугель, Н. Волкова, Г. Гелашвілі, В. Грушко, О. Дзюблюк, Т. Іваненко, Н. Жукова, Н. Зражевська, Р. Крячко, А. Мещеряков, К. Тарасюк, І. Семенча та інші. Проте реалії сьогодення формують нові виклики та ставлять нові завдання банківським установам, які потребують вирішення.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання реалізації та удосконалення політики управління кредитним портфелем банку. **Метою дослідження** є обґрунтування напрямків удосконалення політики управління кредитним портфелем банку. Виходячи із мети поставлені на реалізовані такі **завдання дослідження**, як: визначення суті політики управління кредитним портфелем комерційного банку; проведення SWOT-аналізу кредитного портфелю банку; побудова системи підтримки прийняття рішень з управління проблемною заборгованістю комерційного банку; пошук шляхів підвищення ефективності політики управління кредитним портфелем комерційного банку. **Методами дослідження застосованими у роботі** є порівняння, групування, SWOT-аналіз, системний підхід.

Постановка проблеми. Незважаючи на складну економічну ситуацію наша держава має позитивні довгострокові перспективи. За прогнозами Кабінету Міністрів України можливе зростання валового внутрішнього продукту у наступному році вже на 2% [5], а це, на фоні зниження облікової ставки Національного банку України [6], створює додаткові можливості нарощення обсягів банківського кредитування. Кредитні операції банку, у свою чергу, є ключовим фактором формування прибутковості банківської установи, а ефективність кредитної діяльності забезпечується, зокрема, продуманим формуванням та раціональним застосуванням політики управління кредитним портфелем банку.

Результати дослідження. Під політикою управління кредитним портфелем комерційного банку розуміємо сукупність певних правил та принципів забезпечення системи управління кредитним портфелем банку з метою досягнення стратегічної мети та тактичних цілей його кредитної політики. Для того, щоб відшукати можливі напрями удосконалення політики управління кредитним портфелем ПАТ КБ «Приватбанк» застосуємо для аналізу кредитного портфелю банку SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз – це процес встановлення зв'язків між найхарактернішими для суб'єкта господарювання можливостями, загрозами, сильними сторонами (перевагами), слабкостями, результати якого в подальшому можуть бути використані для формулювання і вибору стратегій господарюючого суб'єкта [7]. На основі даних офіційної фінансової звітності банку за 2012-2014 роки проведення SWOT-аналізу на основі опрацювання джерел [9], дозволило нам виявити слабкі та сильні сторони кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк», потенційні загрози та можливості внутрішнього та зовнішнього середовища та, відповідно, обґрунтувати шляхи удосконалення політики управління кредитним портфелем в цілому (табл. 1).

Враховуючи велику кількість банків, що були визнані неплатоспроможними державним регулятором [1] у 2014 році та порушення фінансової стійкості банківської системи загалом, вважаємо доцільним використання поміркованої кредитної стратегії досліджуваним нами банком.

В умовах зростання суми та частки знецінених кредитів на фоні зниження платоспроможності інших банків, суб'єктів господарювання та населення, більш ризиковий кредитний портфель може сприяти розвитку кризових ситуацій у фінансово-господарській діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» у середньостроковій перспективі.

Хоча процентні доходи за довгостроковим кредитування переважно є меншими для банківських установ, проте наявність довгострокових кредитів у кредитному портфелі банку полегшує перспективне фінансове планування діяльності банку, адже дозволяє з більшою точністю розрахувати прогноз надходження платежів з обслуговування такого боргу. А оскільки ПАТ КБ «Приватбанк» має переважно низькоризиковий кредитний портфель, то, в умовах скорочення обсягів кредитування, наявність довгострокових кредитів створює певну стабільність функціонування банку. Нерівномірність зміни частки кредитів банку з різними термінами погашення створює труднощі фінансового планування грошових потоків банку.

Таблиця 1. SWOT-аналіз кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк»

Сильні сторони (S)	Можливості (O)
Зростання: обсягів кредитного портфелю банку та кредитування юридичних осіб, фізичних осіб; підприємців та фізичних осіб на поточні потреби; короткострокового кредитування інших банків; процентних доходів від кредитних операцій; обсягів забезпечених кредитів; обсягів кредитів, з високоліквідною заставою. Негативна динаміка знецінених кредитів. Переважає частка кредитів з мінімальним, низьким та помірним ризиком. Зниження ризиковості кредитного портфелю та кредитування юридичних осіб. Відповідність нормативам додаткових показників ризиковості кредитного портфелю.	Перспективи зростання економіки держави, підвищення ділової активності та купівельної спроможності фізичних осіб. Нарощення частки ринку кредитування клієнтів та інших банків. Поглиблення співпраці з банками Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Удосконалення системи управління ризиками. Кращі, ніж у багатьох конкурентів оцінки рейтингових агентств. Погіршення фінансового стану конкурентів. Наявність надійних постійних клієнтів.
Слабкі сторони (W)	Загрози (T)
Скорочення: іпотечного та іншого кредитування фізичних осіб; частки незнецінених кредитів фізичним особам; обсягів кредитування банків країн ОЕСР; дохідності кредитного портфелю; коефіцієнта ефективності управління кредитним портфелем; частки довгострокового кредитування; частки кредитування фізичних осіб у кредитному портфелі. Зростання: суми та частки незабезпечених кредитів у кредитному портфелі банку; частки знецінених кредитів юридичним особам; частки безнадійної заборгованості. Нестабільність кредитного портфелю у частині нерівномірної зміни частки кредитів з різним терміном погашення. Перевищення нормативу максимального розміру кредитного ризику на 1 контрагента в кінці 2014 року.	Зростання інфляції та облікової ставки НБУ. Зниження: ділової активності; платоспроможності населення; попиту на кредитні ресурси; репутації банку через дискредитацію акціонерів чи вищих посадових осіб; ціни кредитів у банків-конкурентів. Ліквідація банків-партнерів та банків-боржників. Погіршення ситуації в кризових регіонах. Виникнення кризових ситуацій у поточно-стабільних та благополучних регіонах. Поглиблення економічної кризи в державі. Непрофесійні дії керівників та співробітників кредитних відділів. Нереалістичність прогнозів.

Нарощення короткострокового кредитування інших банків відносимо до переваг ПАТ КБ «Приватбанк», адже вважаємо доцільним переважання у кредитному портфелі банку з кредитування інших банків такого напрями кредитування. Це пов'язано як із кризою неплатежів багатьох інших банків, так і з специфікою фінансово-господарської діяльності фінансових установ.

Задекларований європейський курс розвитку України, перспективи співробітництва нашої держави із країнами з розвинутою ринковою економікою, впровадження інноваційних структурних реформ [10] сприятиме поглибленню співпраці вітчизняної банківської системи із банківськими системами країн Організації економічного співробітництва і розвитку, тому поглиблення співробітництва з банками країн ОЕСР вважаємо перспективною можливістю ПАТ КБ «Приватбанк».

Оскільки частка кредитів з найвищим рівнем ризику у кредитному портфелі банку зростає, в рамках даної проблеми вважаємо необхідним поділ такої заборгованості на критично-проблемну та сумнівно-проблемну. Пропонована нами система підтримки прийняття рішень з управління проблемною заборгованістю в межах політики управління кредитним портфелем банку, складена на основі [2-4], зображена на рис. 1.

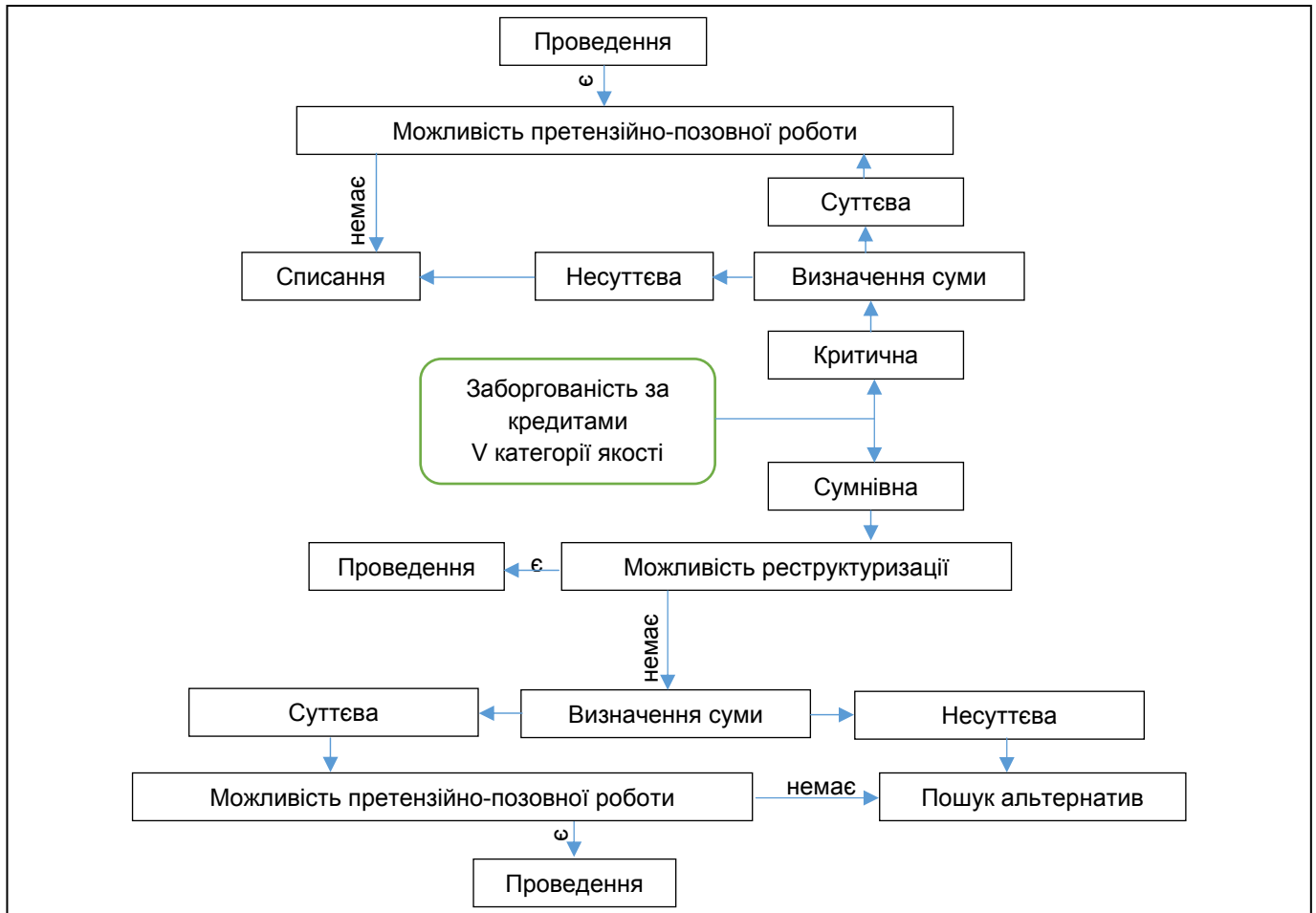

Рисунок 1. Система підтримки прийняття рішень з управління проблемною заборгованістю в межах політики управління кредитним портфелем ПАТ КБ «Приватбанк»

Критично-проблемна заборгованість є по суті безнадійною, тобто має мізерні шанси бути повернутою банку; натомість сумнівно-критична хоч і є, безумовно, проблемною, проте, має більше шансів бути поверненою. Віднесення заборгованості за конкретним кредитом до критично-проблемної чи сумнівно-проблемної залишаємо за відповідальним працівником банку, який є кредитним експертом.

Поділ суми кредиту на суттєву та несуттєву пропонуємо здійснювати відповідно до позначки у 50 тис. грн., адже вважаємо, що заборгованість менша за цю суму є дрібною для даного банку і її загальний розмір не покриватиме затрат ресурсів і часу на претензійно-позовну та іншу діяльність банку. Хоча ця сума може корегуватися відповідно до змін у розмірі та структурі кредитного портфеля банку, як у сторону зменшення так і збільшення.

Використання алгоритму, запропонованого в наведеній системі підтримки прийняття рішень дозволить оптимізувати роботу банку щодо управління проблемними кредитами.

В результаті проведеного SWOT-аналізу намічено перспективні стратегічні альтернативні рішення ПАТ КБ «Приватбанк» у контексті визначених сильних та слабких сторін кредитного портфеля банку, його потенційних можливостей та загроз в контексті удосконалення політики управління кредитним портфелем банківської установи (табл. 2).

Оскільки WO і WT стратегії здебільшого ґрунтуються на змінах у зовнішньому середовищі функціонування банку, то вказані альтернативи можуть мати ширше впровадження в діяльність банку, ніж в рамках його політики управління кредитним портфелем.

Таблиця 2. Стратегічні альтернативи управління кредитним портфелем ПАТ КБ «Приватбанк» на основі SWOT-аналіз кредитного портфелю

SO – стратегія	ST – стратегія
<p>Нарощення обсягів кредитування клієнтів та інших банків. Захоплення більшої частки банківського кредитного ринку в Україні та за кордоном. Розробка та впровадження привабливіших, ніж у конкурентів умов кредитування. Активна реклама кредитних послуг банку. Поглиблення кредитування надійних постійних клієнтів. Ширше впровадження у діяльність банку сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення.</p>	<p>Визначення оптимального відсотка за кредитами з урахуванням облікової ставки та спроможності клієнтів оформити та повернути кредит. Національно-патріотична реклама бренду банку. Інформування клієнтів банку про позитивні досягнення банку. Моніторинг ситуації в регіонах. Підвищення кваліфікації співробітників та контроль за їх роботою. Складання оптимістичного, песимістичного та реалістичного прогнозів кредитного портфеля банку.</p>
WO – стратегія	WT – стратегія
<p>Розробка та впровадження вигідних для діючих клієнтів банків програм іпотечного та іншого кредитування фізичних осіб. Впровадження нових управлінських рішень в рамках політики управління ризиками кредитного портфелю банку. Підвищення ефективності управління кредитним портфелем банку. Удосконалення роботи з проблемними позичальниками. Розробка стратегії розвитку банку в рамках стабільного зростання прибутковості.</p>	<p>Чітке дотримання визначених нормативних значень додаткових показників ризиковості кредитного портфеля. Розробка стратегії розвитку банку в рамках стабільного зниження прибутковості. Напрацювання алгоритму дій в умовах виникнення кризових ситуацій у благополучних та стабільних регіонах. Диверсифікація переліку банків-партнерів та банків-боржників на основі аналізу поточного фінансового стану фінансових установ. Побудова системи оперативного реагування на оприлюднення неправдивої та дискредитуючої інформації про банк.</p>

Висновки. На основі проведеного SWOT-аналізу сильних та слабких сторін кредитного портфеля банку, можливостей та загроз організації управління кредитним портфелем банку та намічених альтернативних стратегій розвитку банку пропонуємо наступні заходи з удосконалення політики управління кредитним портфелем банку:

1. Розробка та впровадження гнучкої системи визначення умов кредитування в залежності від економічної ситуації, фінансового стану банку та фінансових можливостей клієнта та визначення в ній ключових умов, що мають певну перевагу над умовами основних конкурентів.

2. Визначення жорсткіших вимог до оцінки кредитоспроможності позичальників на основі використання сучасних інноваційних та інформаційних технологій.

3. Проведення активно інформаційно-рекламної кампанії в установах та на сайті банку, а також засовах масової інформації з підтвердження доброї репутації банку та оперативного реагування на оприлюднення неправдивої чи дискредитуючої інформації про ПАТ КБ «Приватбанк», а також поглиблення застосування національно-патріотичних мотивів у документації, інформаційних, рекламних буклетах, корпоративних кольорах банку.

4. Розробка програми поглибленої співпраці з надійними постійними клієнтами банку, в тому числі з інших напрямків банківської діяльності.

5. Пошук та реалізація можливих напрямків співпраці з надійними банками розвинених країн та розширення кредитування банків ОЕСР.

6. Удосконалення процесу використання інформаційних технологій не лише щодо оцінки кредитоспроможності клієнтів банку, а й для моніторингу ситуації в регіонах держави та світі.

7. Складання прогнозу динаміки, структури, якості та ризиковості кредитного портфеля банку на основі оптимістичного, реалістичного та песимістичного сценаріїв зміни внутрішнього та зовнішнього середовища ПАТ КБ «Приватбанк».

8. Організація роботи банку з проблемними позичальниками в використанні запропонованої системи підтримки прийняття рішень.

9. Напрацювання алгоритму дій в умовах виникнення кризових ситуацій у благополучних та стабільних регіонах та ознайомлення з ним персоналу банку в рамках підвищення кваліфікації працівників фінансової установи.

Маємо надію, що застосування запропонованих вище заходів дозволить не лише покращити політику управління кредитним портфелем досліджуваного нами банку, але й підвищити ефективність його кредитної діяльності в цілому за умови допустимого рівня ризику. Вбачаємо можливим застосування аналогічного аналізу для дослідження питань політики управління кредитним портфелем інших фінансово-кредитних установ банківської системи України, а також система підтримки прийняття рішень з управління

проблемними кредитами може зацікавити управлінський апарат комерційного банку за наявності проблемної заборгованості за виданими кредитами.

Список використаних джерел

1. Бюлетень Національного банку України (електронне видання) [Електронний ресурс] / офіційний сайт // – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897.
2. Забровець Ю.О. Проблема заборгованість, як складова кредитного портфелю комерційного банку / Ю.О. Забровець // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №12. – С. 41-44.
3. Коваленко В.В. Розвиток науково-методичних підходів до оцінювання проблемних кредитів банку як складові управління ними / В.В. Коваленко, Т.М. Болгар // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – №10. – С. 185-195.
4. Криклій О.А. Система управління проблемними кредитами в банку / Криклій О.А., Крухмаль О.В. // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 5(155). – С. 409-415.
5. Негативний прогноз Кабміну передбачає ще три роки падіння економіки. 5 березня 2015. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: http://ukr.lb.ua/news/2015/03/05/297680_negativniy_prognoz_kabminu.html.
6. Облікова ставка Національного банку України [Електронний ресурс] / офіційний сайт // – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=53647.
7. Орлова В.М. Система управління ефективністю ПАТ КБ «Приватбанк» на основі SWOT-аналізу // В.М. Орлова, С.М. Кравченко [Електронний ресурс] / – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2014/Economics/6_169500.doc.htm.
8. Публічне акціонерне товариство комерційний банк «Приватбанк». Офіційна річна фінансова звітність банку за 2012-2013 роки та офіційна квартальна фінансова звітність за 2014 рік [Електронний ресурс] / ПАТ КБ «Приватбанк». – Офіційний сайт. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost/>
9. Руденко О.В. Реалізація стратегічного планування на основі SWOT-аналізу на прикладі банківської установи / О.В. Руденко // Управління розвитком. – 2014. – №18 (158). – С. 84-86.
10. Указ Президента України «Про схвалення Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс] / Президент України Петро Порошенко. – Офіційний інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>.

References

1. Byuletyn Natsionalnoho banku Ukrayiny [Bulletin of the National Bank of Ukraine] : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897 [In Ukrainian].
2. Zabrovets Y.O. (2013). Problemna zaborhovanist, yak skladova kredytnoho portfelyu komertsyynoho banku [Bad debts as part of the credit portfolio of commercial banks]. Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini - Formation of market relations in Ukraine, 12, 41-44 [In Ukrainian].
3. Kovalenko V.V. (2013) Rozvytok naukovo-metodychnykh pidkhodiv do otsynuvannya problemnykh kredytiv banku yak skladovi upravlinnya nymy [Development of scientific and methodical approaches to estimation of problem credits at the banks as component of bank management system]. Aktualni problemy ekonomiky - Actual problems of economy, 10, 185-195 [In Ukrainian].
4. Cryckliiy O.A., Kruhmal O.V. (2014) Systema upravlinnya problemnyy kredyamy v banku [The control system of problem loans at the bank]. Aktualni problemy ekonomiky - Actual problems of economy, 5, 409-415 [In Ukrainian].
5. Nehativnyy prohnaz Kabminu peredbachaye shche try roky padinnya ekonomiky [Negative forecast of Cabinet provides three years of economic decline]. (2015). Available on: http://ukr.lb.ua/news/2015/03/05/297680_negativniy_prognoz_kabminu.html [In Ukrainian].
6. Oblikova stavka Natsionalnoho banku Ukrayiny [The discount rate of the National Bank of Ukraine [electronic resource] (2015). Available on: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?Art_id=53647 [In Ukrainian].
7. Orlova V.M., Kravchenko S.N. (2014). Systema upravlinnya efektyvnisty PAT KB «Privatbank» na osnovi SWOT-analizu [Performance management system of PJSC CB «PrivatBank» based on SWOT-analysis] : http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2014/Economics/6_169500.doc.htm [In Ukrainian].
8. Public Joint Stock Commercial Bank «Privatbank». Official annual financial statements of the bank for the years 2012-2013 and the official quarterly financial statements for 2014 (2015) Available on: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost/> [In Ukrainian].
9. Rudenko O.V. (2014) Realizatsiya stratehichnoho planuvannya na osnovi SWOT-analizu na prykladi bankivskoyi ustanovy [Implementation of strategic planning based on SWOT-analysis on the example of the banking institution]. Upravlinnya rozvytkom - Development Management, 18 (158), 84-86 [In Ukrainian].
10. Ukaz Prezydenta Ukrayiny «Pro skhvalennya Stratehiyi staloho rozvytku «Ukrayina – 2020» [Decree of the President of Ukraine «On Approval of the Strategy for Sustainable Development «Ukraine - 2020»] (2015) : <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html> [In Ukrainian].

ДАНІ ПРО АВТОРІВ

Дмитришин Марта Василівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку та фінансів
Панчак Наталія Володимирівна, магістр
 Тернопільський національний економічний університет

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
вул. Галицька 7, м. Івано-Франківськ, 76000, Україна
e-mail: martadmytryshyn@hotmail.com

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Дмитришин Марта Васильевна, кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры учета и финансов

Панчак Наталья Владимировна, магистр
Тернопольский национальный экономический университет
Івано-Франковський учейно-научний інститут менеджменту
ул. Галицкая 7, г. Івано-Франковск, 76000, Украина
e-mail: martadmytryshyn@hotmail.com

DATA ABOUT THE AUTHOR

Dmytryshyn Marta Vasylivna, Ph.D. in Economical Science, Senior Teacher
Panchak Natalia Volodymyrivna, Master
Ternopil National Economic University
Ivano-Frankivsk Institute of Management
7, vul. Halytska, Ivano-Frankivsk, 76000, Ukraine
e-mail: martadmytryshyn@hotmail.com

Рецензент: Плець Іван Іванович, к.е.н, викладач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

УДК 351

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА

Д'яченко А.В.

Статтю присвячено дослідженню світового досвіду розвитку кредитування житлового будівництва та аналізу державної підтримки цього процесу з метою виявлення позитивних рис та вивчення можливостей їх застосування в Україні. Досягнення поставленої мети здійснювалося за допомогою сукупності наукових методів: порівняння, історичного і логічного, системного підходу. Визначено, що протягом останніх тридцяти років у політиці кредитування житлового будівництва спостерігалися дві взаємопов'язані тенденції: перша – перехід від використання субсидій, стимулюючих пропозицію, до використання субсидій, які стимулюють попит, і друга, трансформація ролі держави від надання субсидій та інших форм підтримки до розвитку ринка житла. Найбільш поширеними і дієвими економічними інструментами в зарубіжних країнах є пільгові банківські кредити; податкові пільги; стимулювання капітальних вкладень, що спрямовуються на будівництво житла, об'єктів комунального та енергетичного призначення у віддалених і важкодоступних районах шляхом скасування оподаткування. Узагальнюючи роль держави у розвитку кредитування житлового будівництва було визначено такі напрями її дій:

- 1) регулювання кредитного ринку шляхом формування законодавчих і організаційно-економічних основ, що забезпечують сприятливі умови для розвитку житлового кредитування;*
- 2) формування умов і програм, спрямованих на підвищення доступності кредитів, сприяння окремим категоріям громадян у придбанні житла.*

Серед форм державно підтримки кредитування житла можна виділити. надання кредитів за ставками нижче ринкових, за рахунок спеціально створених фондів, створення умов для зниження процентної ставки по кредитах шляхом використання пільг при стягуванні податків, пов'язаних з виплатою процентів по кредиту; державна підтримка в рамках реалізації житлових програм; страхування ризиків при кредитуванні житлового будівництва; авансові субсидії, при отриманні кредиту, для сплати початкового внеску (при іпотечному кредитуванні); фінансування через спеціалізовані банки.

Досвід зарубіжних країн переконує, що умовою розвитку кредитування є рівновага між приватними та державними джерелами фінансування виходячи із пріоритетів забезпечення житлових потреб різних верств населення. Для виконання цієї умови в Україні необхідно фінансова стабілізація, покращання інвестиційного клімату ат зниження процентних ставок; розвиток інституціонального середовища; підвищення довіри населення до банків, формування кредитних бюро; підвищення фінансової грамотності населення та вміння планувати сімейний бюджет; активізація державної підтримки малозабезпечених верств населення; розвиток фондового ринку та страхування;

Ключові слова: житлове будівництво, кредитування, банки, пільгові кредити, державна підтримка.